

การใช้ยาอย่างถูกต้อง และปลอดภัย

ยาปฏิชีวนะ กับยาแก้อักเสบ

ยาปฏิชีวนะ เช่น เพนนิซิลิน , อะม็อกซิซิลิน

ช่วย : รักษาโรคติดเชื้อแบคทีเรียเท่านั้น เช่น คอเป็นหนอง
แผลสกปรกเป็นหนอง

ไม่ช่วย : แก้ปวด หรือลดอาการอักเสบ

ยาแก้อักเสบ เช่น ไบโคลฟีแนค , ไอบูโพรเฟน , พอนสแตน

ช่วย : แก้ปวด ลดไข้ แก้อักเสบ

ไม่ช่วย : รักษาโรคจากเชื้อแบคทีเรียและไวรัส

**การกินยาปฏิชีวนะโดยไม่จำเป็น จะทำให้เชื้อโรคในร่างกายดื้อยา
เป็นอันตรายอย่างมาก**

3 โรคที่พบบ่อย หายได้เอง ไม่ต้องใช้ยาปฏิชีวนะ

ร้อยละ 97 ของคนที่เป็นหวัด-เจ็บคอ ท้องเสีย และแผลเลือดออก
หายเองได้ ภายใน 5-7 วัน

หวัด-เจ็บคอ

ท้องเสีย

แผลเลือดออก

คำเตือน : หากเจ็บป่วย ไม่สบาย ไม่ควรซื้อยามากินเอง

การใช้ยาอย่างถูกต้อง และปลอดภัย

4 ข้อ ปกป้อง

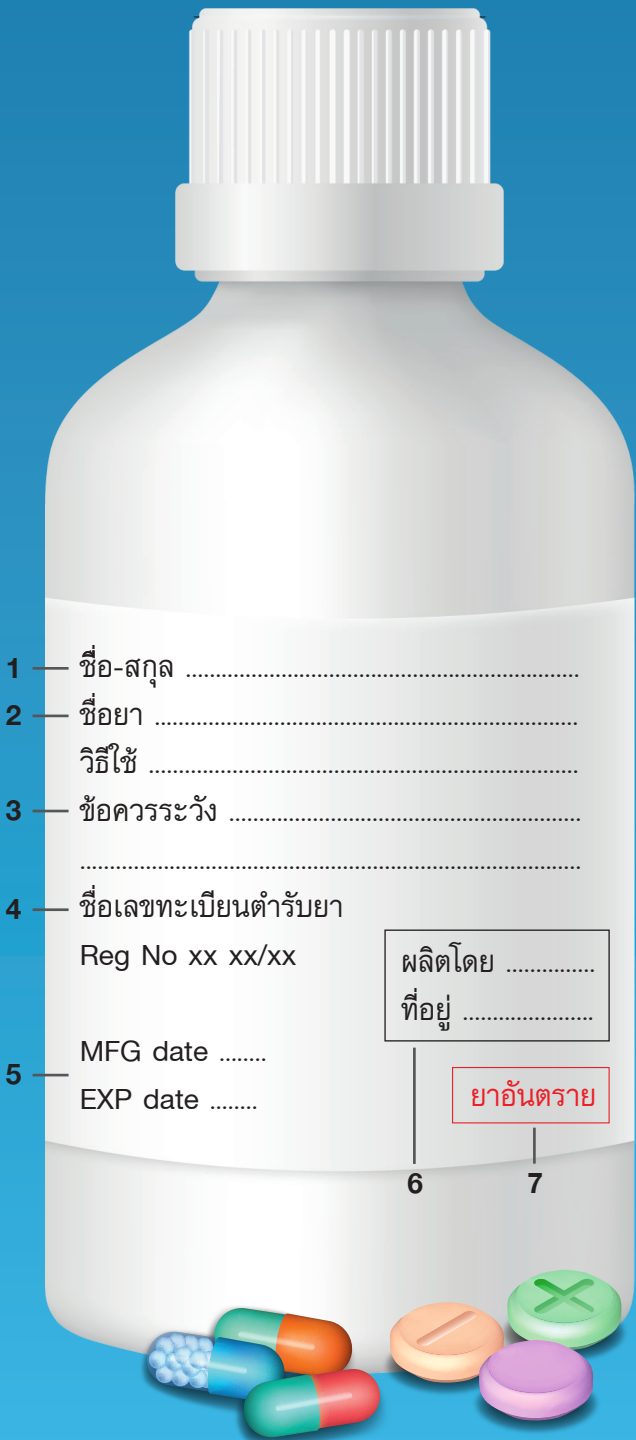
การใช้ยาอย่างถูกต้อง และปลอดภัย

1. อ่านฉลากยาและวันหมดอายุก่อนใช้
2. ใช้ยาอย่างถูกวิธี
3. สังเกตผลของยา และอาการข้างเคียงจากการใช้ยา
4. เก็บรักษายาอย่างถูกวิธี

เรียนรู้ เข้าใจ ใช้ยาอย่างสมเหตุผล

การใช้ยาอย่างถูกต้อง และปลอดภัย

อ่านฉลากยา และวันหมดอายุ

1. ชื่อ นามสกุล ผู้ป่วย

เพื่อแสดงชื่อผู้ป่วย ใ้ใช้ยาทุกคน ฎุกรโรค และเตือนผู้ป่วยไม่ให้ใช้ยาของผู้อื่น

2. ชื่อยา

ผู้ใช้ควรทราบชื่อสามัญทางยาของยาที่ใช้เพื่อหลีกเลี่ยงตัวยาที่แพ้ หรือการใช้ยาซ้ำซ้อนที่อาจจะเป็นอันตรายได้

3. ผลข้างเคียง ข้อห้ามใช้ คำเตือน

บอกข้อควรระวังในการใช้ เพราะอาจมีผลกระทบ เช่น กินแล้วอาจทำให้ท้องนอนไม่ควรขับชี่ยานพาหนะ และให้สังเกตอาการที่อาจเกิดขึ้นหลังจากใช้ยาเพื่อปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง

4. เลขทะเบียนตำรับยา

มักจะมีคำว่า Reg.No หรือ เลขทะเบียนที่ แสดงว่า ได้ผ่านการตรวจสอบจาก อย. มีผลในการรักษาจริง

5. วันผลิตและวันหมดอายุ

ช่วยย้้ก้หลีกเลี่ยงอันตรายจากการใช้ยาที่เสื่อมสภาพ
วันผลิต MFG. date หรือ MFd
วันหมดอายุ EXP หรือ Exp. date

6. ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต

เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญในกรณีที่เกิดปัญหาเกี่ยวกับยา

7. ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษ

บอกข้อควรระวังในการใช้ยา หรือควรใช้ยานี้ภายใต้การดูแลของแพทย์หรือเภสัชกร โดยมากจะแสดงด้วยอักษรสีแดง

เรียนรู้ เข้าใจ ใช้ยาอย่างสมเหตุผล

การใช้ยาอย่างถูกต้อง และปลอดภัย

ใช้ยาถูกวิธี

1. รู้ชื่อยา

2. รู้วิธีใช้และใช้ให้ถูกต้อง

ตามคำแนะนำ จากแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

★ ใช้ยาให้ถูกโรค ใช้ยาให้ถูกขนาด ถูกปริมาณ

★ ใช้ยาให้ถูกเวลา

ยาก่อนอาหาร

ทานยาก่อนอาหาร
30 นาที - 1 ชั่วโมง
เพราะยาจะดูดซึมได้ดี
ในขณะที่ท้องว่าง

ยากหลังอาหาร

ทานยากหลังอาหาร
ประมาณ 15 - 30 นาที

ยาพร้อมอาหาร

ทานยาในขณะที่มีอาหารใน
กระเพาะคือทานยากินทันทีที่ทาน
อาหารเสร็จ เนื่องจากมีฤทธิ์
ระคายเคืองกระเพาะอาหาร

ยาก่อนนอน

ทานยาก่อนเข้านอน
กลางคืนส่วนใหญ่
เมื่อกทานแล้วจะทำให้
ง่วงนอน

★ ใช้ยาให้ถูกบุคคล

★ ใช้ยาให้ถูกทาง ยามีหลายประเภท เช่น ยากิน ยาฉีด ยาเหน็บ จำเป็นต้องให้ยาให้ถูกทาง

เรียนรู้ เข้าใจ ใช้ยาอย่างสมเหตุผล

การใช้ยาอย่างถูกต้อง

แบ่งตามพระราชบัญญัติยา 5 กลุ่ม

1. ยาสามัญประจำบ้าน

ประชาชนสามารถเลือกใช้ได้เอง หาซื้อได้โดยทั่วไป มีคำว่า “ยาสามัญประจำบ้าน” บนฉลาก

2. ยาอันตราย

ในการใช้ ต้องผ่านการดูแลจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เช่น แพทย์ เภสัชกร มีคำว่า “ยาอันตราย” บนฉลาก

3. ยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จที่มีใช้ยาอันตราย

คือ ยาแผนปัจจุบันที่ผลิตขึ้นในรูปแบบต่างๆ มีฉลากครบถ้วน เป็นยาที่ค่อนข้างมีความปลอดภัย เช่น ยาแก้ไข้หวัดสูตรผสม

4. ยาสมุนไพร

เป็นยาที่ได้จากพืช สัตว์ หรือแร่ธาตุ ที่ไม่ได้นำไปปรุงแต่งใดๆ เช่น ว่านหางจระเข้ ใบมะขามแขก ตับปลา ตีเกลื้อ

5. ยาแผนโบราณ

ใช้กันในอดีต ในปัจจุบันมีใช้อยู่บ้าง โดยต้องขึ้นทะเบียนเป็นตำรับ ยาแผนโบราณอย่างถูกต้อง เช่น ยาเขียวหอม ยาธาตุบรรจบ

เรียนรู้ เข้าใจ ใช้ยาอย่างสมเหตุผล

การใช้ยาอย่างถูกต้อง

สังเกตผลการใช้ยา

ผู้ใช้ยาควรสังเกตผลของยาและอาการข้างเคียงจากการใช้ยา

ข้อควรปฏิบัติ

- ★ สังเกตว่าผลของยาเป็นไปตามแผนการใช้ยาหรือไม่ ถ้าไม่ ควรไปพบแพทย์หรือเภสัชกรอีกครั้ง เพื่อประเมินและปรับการรักษา
- ★ สังเกตอาการต่างๆที่อาจเกิดขึ้น หากมีสิ่งผิดปกติ ควรรีบปรึกษาแพทย์
- ★ สอบถามเภสัชกรล่วงหน้าว่าจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร ในกรณีที่เกิดอาการข้างเคียงจากการใช้ยา

อาการผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น

1. อาการจากผลข้างเคียงของยา : จะมีอาการแตกต่างกันไปตามฤทธิ์ของยา เช่น ท้องเสีย ปวดท้อง ใจเต้นเร็ว
2. อาการแพ้ยา : เช่น อาการคัน เป็นลมพิษ หายใจไม่สะดวกเนื่องจากเกิดหลอดลมหดตัว/ตีบ ความดันโลหิตต่ำ เสียงแหบจากกล่องเสียงบวมซึ่งเป็นอาการที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วตั้งแต่ภายหลังการรับประทานยาไปไม่กี่นาทีถึงประมาณ 72 ชั่วโมง ควรรีบไปหาแพทย์

ปวดท้อง

อาการคัน เป็นลมพิษ

เรียนรู้ เข้าใจ ใช้ยาอย่างสมเหตุผล